

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА
АУДИТУ**

**КАФЕДРА СТАТИСТИКИ, ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ ТА МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДІВ В
ЕКОНОМІЦІ**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

**з навчальної дисципліни
ЕКОНОМІЧНА СТАТИСТИКА**

Ступінь вищої освіти **Бакалавр**

Галузь знань **05 Соціальні та поведінкові науки**

Спеціальність **051 Економіка**

Освітня програма **Прикладна статистика та бізнес-аналітика**

Київ
2022 рік

Коваль С.П. Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять з навчальної дисципліни “Економічна статистика” для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 051 Економіка, освітньо-професійної програми “Прикладна статистика та бізнес-аналітика” денної форми навчання. К.: НАСОО, 2022, 14 с.

Рецензент:

Герасименко С.С. д.е.н., професор, завідувач кафедри статистики, інформаційних технологій та математичних методів в економіці НАСОО

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри статистики, інформаційних технологій та математичних методів в економіці НАСОО. Протокол від «30» серпня 2022 року, №1.

Розглянуто та рекомендовано до друку Вченою Радою обліково-статистичного факультету НАСОО. Протокол від «30» серпня 2022 року, № 1.

Викладено методичні рекомендації для підготовки до практичних занять з навчальної дисципліни “ Економічна статистика” для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, спеціальності 051 Економіка, освітньо-професійної програми “Прикладна статистика та бізнес-аналітика”.

©Коваль С.П., 2022 р.

Практичне заняття №1

Тема 1. Теоретико-методологічні основи економічної статистики

Теоретичні запитання:

1. Дайте визначення предмету економічної статистики.
2. Назвіть теоретичні та методологічні основи економічної статистики.
3. Який зв'язок економічної статистики з іншими статистичними дисциплінами?
4. Які завдання вирішує економічна статистика?
5. Назвіть функції системи показників економічної статистики.
6. У чому сутність різних функцій системи показників економічної статистики?
7. Які розділи відокремлюють в системі показників економічної статистики?
8. Охарактеризуйте показники першого розділу.
9. Назвіть показники, які містить другий розділ системи показників економічної статистики.
10. У чому особливість системи показників економічної статистики?

Ключові поняття теми: предмет економічної статистики, завдання економічної статистики, система показників.

Максимальна кількість балів – 5.

Практичне заняття №2

Тема 2. ОСНОВНІ КЛАСИФІКАЦІЇ ТА ГРУПУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАТИСТИКИ

Теоретичні запитання:

1. Наведіть поняття класифікації, класифікатора та номенклатури в економічній статистиці.
2. Назвіть основні статистичні класифікації та класифікатори України.
3. Чим обумовлено перехід України на міжнародну систему обліку й статистики?
4. Які зміни відбулися в методології при побудові КВЕД?
5. Дайте визначення виду економічної діяльності та галузі.
6. Назвіть підприємства видобувних видів діяльності.
7. Які підприємства відносять до обробних видів діяльності?

8. До яких видів економічної діяльності відносяться торгівля, наука, освіта, охорона здоров'я, державне управління?

9. Що забезпечує реалізація в Україні методологічних принципів побудови міжнародних економічних класифікацій?

Ключові поняття теми: класифікація, класифікатор, групування, види економічної діяльності.

Максимальна кількість балів – 5.

Практичне заняття №3

Тема 3. СИСТЕМА НАЦІОНАЛЬНИХ РАХУНКІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНЮВАННЯ ТА АНАЛІЗУ ЕКОНОМІЧНИХ ЯВИЩ І ПРОЦЕСІВ

Теоретичні запитання:

1. Що розуміють під системою національних рахунків?
2. Які класифікації та групування використовуються в системі національних рахунків?
3. У чому полягає відмінність між інституційними одиницями й інституційними секторами?
4. Як оцінюють операції?
5. Дайте загальну характеристику системи національних рахунків.
6. На які класи поділяють національні рахунки?
7. Дайте характеристику рахунку утворення доходів.
8. Охарактеризуйте рахунок первинного розподілу доходів.
9. Охарактеризуйте рахунок вторинного розподілу доходів.
10. У чому полягає різниця між рахунком капіталу та фінансовим рахунком?

Ключові поняття теми: національні рахунки, інституційні одиниці, операції, трансферти, розподіл доходів, нагромадження.

Максимальна кількість балів – 5.

Практичне заняття №4

Тема 4. ПОКАЗНИКИ СТАТИСТИКИ НАСЕЛЕННЯ

Теоретичні запитання:

1. Наведіть поняття категорій: демографічна подія

та демографічний процес.

2. Назвіть форми демографічного процесу.
3. Які є методи дослідження демографічних процесів?
4. Перелічіть джерела інформації про чисельність населення.
5. Назвіть категорії чисельності населення.
6. Які абсолютні та відносні показники характеризують природний рух населення?
7. Які абсолютні та відносні показники характеризують механічний рух населення?
8. Назвіть види перспективних розрахунків чисельності населення.
9. Як визначають перспективну загальну чисельність населення?
10. Яким методом розраховують перспективну чисельність окремих статевовікових груп населення?

Максимальна кількість балів – 5.

Практичне заняття №5

Тема 5. СТАТИСТИКА ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ, ЗАЙНЯТОСТІ ТА БЕЗРОБІТТЯ НАСЕЛЕННЯ

Теоретичні запитання:

1. Назвіть складові трудових ресурсів.
2. Як розраховують чисельність трудових ресурсів демографічним та економічним методами?
3. Назвіть абсолютні показники природного руху трудових ресурсів.
4. Як розраховують відносні показники природного руху трудових ресурсів?
5. Що таке механічний рух трудових ресурсів?
6. Назвіть абсолютні та відносні показники механічного руху трудових ресурсів.
7. Яких громадян визначають як безробітних?
8. Як розраховують рівні безробіття?
9. Дайте визначення ринку праці.
10. Які передумови функціонування ринку праці?
11. Які фактори впливають на попит і пропозицію робочої сили на ринку праці?

Ключові поняття теми: трудові ресурси, зайнятість, безробіття.

Максимальна кількість балів – 5.

Практичне заняття №6

Тема 6. СТАТИСТИКА РОБОЧОЇ СИЛИ ТА РОБОЧОГО ЧАСУ

Теоретичні запитання:

1. Назвіть категорії чисельності працівників підприємств та організацій.
 2. Як розраховують середньоспискову чисельність працівників?
 3. Як розраховують середньоаявочну чисельність працівників?
 4. Наведіть поняття «рух робочої сили».
 5. Назвіть абсолютні та відносні показники руху робочої сили.
 6. Як розраховують коефіцієнт плинності робочої сили?
 7. Назвіть фонди робочого часу та наведіть методи їх розрахунку.
 8. Які показники характеризують використання фондів робочого часу?
 9. Наведіть формули розрахунку повної та урочної середньої тривалості робочого дня?
 10. Як розраховують середню тривалість робочого періоду (місяця, кварталу, року)?
 11. З яких частин складається баланс робочого часу?
 12. Що дозволяє проаналізувати баланс робочого часу?
- Ключові поняття теми:* середньоспискова чисельність, оборот робочої сили, фонди робочого часу.

Максимальна кількість балів – 5.

Практичне заняття №7

Тема 7. СТАТИСТИКА НАЦІОНАЛЬНОГО БАГАТСТВА

Теоретичні запитання:

1. Дайте визначення поняття «національне багатство» в системі національних рахунків.
2. Що являють собою основні засоби?
3. Назвіть види вартісного оцінювання основних засобів.
4. Як розраховують залишкову вартість основних засобів?
5. Що таке амортизація основних засобів?
6. Як розраховують річну суму амортизації?
7. За якою вартістю складають баланси основних засобів?

Максимальна кількість балів – 5.

Практичне заняття №8

Тема 8. СТАТИСТИКА ОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Теоретичні запитання:

1. У чому полягає відмінність оборотних засобів від основних засобів?
 2. Як визначають матеріаломісткість продукції?
 3. Як розраховують питомі витрати матеріалу на виробництво одиниці продукції?
 4. Які є випадки розрахунку індексів динаміки питомих витрат матеріалів?
 5. Охарактеризуйте показник забезпеченості виробництва матеріальними ресурсами.
 6. Як розраховується і що характеризує показник віддачі оборотних засобів?
 7. Як розраховується і що характеризує коефіцієнт оборотності оборотних засобів?
 8. Наведіть формулу розрахунку коефіцієнта закріплення оборотних засобів і поясніть, що він показує?
 9. Як розраховують швидкість одного обороту оборотних засобів?
 10. Як визначають суму коштів, вивільнених або додатково залучених у виробництво за рахунок зміни оборотності оборотних засобів?
- Ключові поняття теми:* оборотні активи, матеріаломісткість, оборотність оборотних засобів.

Максимальна кількість балів – 5.

Практичне заняття №9

Тема 9. СТАТИСТИКА МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ У СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНИХ РАХУНКІВ

Теоретичні запитання:

1. Назвіть основні макроекономічні показники Системи національних рахунків.
2. Поясніть взаємозв'язки між основними макроекономічними

показниками.

3. Назвіть методи розрахунку валового внутрішнього продукту.
4. Поясніть різницю між валовим внутрішнім продуктом і валовим національним доходом.
5. Як розраховують чистий внутрішній продукт?
6. Як розраховують валовий внутрішній продукт виробничим методом?
7. Як обчислюється валова додана вартість?
8. Що передбачає розрахунок валового внутрішнього продукту розподільним методом?
9. Які компоненти включаються до валового внутрішнього продукту методом кінцевого використання?
10. Який склад валового нагромадження?
11. Назвіть фактори, які впливають на зміну ВВП.
12. Які методи використовують для визначення впливу факторів на динаміку чистого національного наявного доходу?

Ключові поняття теми: макроекономічні показники, валовий внутрішній продукт, валовий національний доход.

Максимальна кількість балів – 5.

Практичне заняття №10

Тема 10. СТАТИСТИКА ПРОДУКЦІЇ ОКРЕМИХ ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ

Теоретичні запитання:

1. Які існують принципи визначення продукції галузей економіки в Системі національних рахунків?
- 2 . Дайте поняття продукції промисловості.
- 3 . Назвіть ступені готовності продуктів промислового підприємства.
4. Охарактеризуйте кожен ступінь готовності продуктів підприємства.
- 5 . Назвіть вартісні показники продукції промисловості.
- 6 . Як розраховують валовий оборот?
- 7 . Якими методами розраховують валову продукцію?

- 8 .Що таке товарна продукція та як її визначають?
- 9 .Наведіть поняття і розрахунок реалізованої продукції.
- 10 Як визначити вплив факторів на зміну валового збору?
- 11 Назвіть склад продукції тваринництва в натуральному виразі.
- 12 Як розраховують валову продукцію землеробства?
- 13 Як розраховують валову продукцію тваринництва?
- 14 Яку діяльність відносять до галузі будівництва?
- 15 Назвіть вартісні показники продукції будівництва.
- 16 Як поділяють продукцію будівництва за стадіями готовності?
- 17 Якими методами можна розрахувати валову продукцію будівництва?
- 18 Поясніть методи розрахунку обсягу виконаних капітальних вкладень.
- 19 Назвіть натуральні показники продукції транспорту.
- 20 Як розраховують середню дальність перевезення вантажів?
- 21 Які показники характеризують перевезення вантажів?

Максимальна кількість балів – 5.

Практичне заняття №11

Тема 11. СТАТИСТИКА ЦІН, ТАРИФІВ ТА ІНФЛЯЦІЇ

Теоретичні запитання:

1. Наведіть класифікацію видів цін.
2. Дайте визначення поняттю «інфляція».
3. З яких блоків складається система показників статистики цін?
4. Як розраховують середні ціни?
5. Які показники визначають при вивченні структури ціни?
6. Назвіть основні напрямки аналізу коливань цін.
7. Назвіть показники варіації цін.
8. Наведіть формули індексів цін змінного складу та постійного складу, поясніть їх економічний зміст.
9. Поясніть особливості розрахунку індексів цін Пааше та Ласпейреса.
10. В яких випадках використовують індекс цін за формулою

Еджворта – Маршалла?

11. Які особливості розрахунку «ідеального» індексу Фішера?

Максимальна кількість балів – 5.

Практичне заняття №12

Тема 12. СТАТИСТИКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

Теоретичні запитання:

1. Що означає «ефективність діяльності»?
2. Назвіть групи факторів, які впливають на розвиток економіки.
3. Що таке ресурси та поточні витрати?
4. Які є види ресурсів і поточних витрат?
5. Поясніть загальний принцип побудови показників економічної ефективності.
6. Як розраховують ефективність ресурсів і поточних витрат?
7. Як розраховують індекс середньої ефективності суспільного виробництва?
8. Що характеризують показники продуктивності праці та трудомісткості одиниці продукції?
9. Як розраховують середню годинну, середню денну, середню місячну продуктивність праці?
10. Зазначте особливості вартісного методу вимірювання та аналізу динаміки продуктивності праці.
11. Запишіть формулу зведеного трудового індексу продуктивності праці.
12. Як визначають економію робочого часу за рахунок зростання продуктивності праці?

Максимальна кількість балів – 5.

Практичне заняття №13

Тема 13. СТАТИСТИКА ОПЛАТИ ПРАЦІ

Теоретичні запитання:

1. Назвіть основні функції заробітної плати.
2. Які є форми та системи оплати праці?
3. Назвіть фонди оплати праці.

4. Як розраховують показник зарплатовіддачі?
5. Як розраховують і що характеризує коефіцієнт закріплення фонду оплати праці?
6. Як обчислюють рентабельність витрат на оплату праці?
7. Чим відрізняється фонд денної заробітної плати від фонду годинної заробітної плати?
8. Як розраховують рівні середньої заробітної плати?
9. Наведіть взаємозв'язок між рівнями заробітної плати.
10. Запишіть систему індексів аналізу динаміки середньої заробітної плати.
11. Вплив яких факторів відображає індекс середньої заробітної плати змінного складу?
12. Що показують індекси середньої заробітної плати постійного складу та структурних зрушень?
13. Дайте визначення номінальної та реальної заробітної плати.
14. Як розраховують індекс реальної заробітної плати?
15. Назвіть фактори, які впливають на зміну фонду оплати праці.
16. Як визначити абсолютний вплив окремих факторів на зміну фонду оплати праці?
17. Яким методом визначають відносний вплив факторів на зміну фонду заробітної плати?

Максимальна кількість балів – 5.

Практичне заняття №14
Тема 14. СТАТИСТИКА РЕЗУЛЬТАТІВ
ФІНАНСОВО - ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ
СУБ'ЄКТІВ

Теоретичні запитання:

1. Назвіть види прибутку суб'єктів економічної діяльності.
2. Як визначають прибуток від реалізації продукції?
3. Що включають до складу доходів від позареалізаційних операцій?
4. Як визначають балансовий прибуток?
5. Як розраховують чистий прибуток підприємства?
6. Які фактори впливають на зміну прибутку від реалізації продукції?
7. Що дозволяє визначити рентабельність?

8. Назвіть види рентабельності.
9. Що характеризує загальна рентабельність підприємства?
10. Як розраховується рентабельність продукції?
11. Як розраховується рентабельність сумарного капіталу та рентабельність акціонерного капіталу. Що вони характеризують?
12. Які фактори впливають на зміну загальної рентабельності підприємства?
13. Назвіть показники, що характеризують фінансовий стан і фінансову стійкість підприємства.
14. Наведіть розрахунок коефіцієнтів фінансової автономії та фінансового ризику, поясніть, що вони характеризують.
15. З якою метою та як розраховують показники ліквідності?

Максимальна кількість балів – 5.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про державну статистику». URL: <http://www.rada.gov.ua>
2. Закон України «Про зайнятість населення». URL: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>
3. Закон України «Про оплату праці». URL: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>
4. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність». URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
5. Закон України «Про інноваційну діяльність» URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
6. Закон України «Про інвестиційну діяльність». URL: <http://www.yurfact.com.ua/zminy-do-zakonodavstva-2017/zminy-vid-23-03-2017-do-zakonu-ukrainy-pro-investytsiinu-diialnist>
7. Борух В.О. Економічна статистика. Навч. посіб. К.: Кондор, 2006.
8. Галицька Е.В. Фінансова статистика: навчальний посібник./ Е.В.Галицька, Н.В.Ковтун. К.: ВПЦ «Київський університет», 2004. 236 с.
9. Герасименко С. С., Головка В. А., Нікітіна І. М. Система національних рахунків: навч. посіб. К.: ІВЦ Держкомстату України, 2005. 217 с.
10. Городянська Л.В., Сизов А.І. Статистика для економістів: навчальний посібник. Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, військовий ін-т, каф. фінансового забезпечення військ. К.: Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2019. 350 с.
11. Грішнова О. А. Економіка праці та соціально-трудова відносини: підручник. / О. А. Грішнова. – 4-те вид., оновлене. К.: Знання, 2009. 390 с.
12. Економічна статистика: Навч.посіб. /В. М. Соболев, Т. Г. Чала, О.С.Корепанов та ін.; за ред. В. М. Соболева. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. 388 с.
13. Економічна статистика: підручник: у 2 ч. Ч. 1, 2. Макроекономічна статистика / [І. Г. Манцуров, А.М. Єріна, О.К. Мазуренко та ін.]; за наук. ред. чл.-кор. НАНУ І.Г. Манцура. К.: КНЕУ, 2013. 325 с.

14. Єрін Д.М. Організація вибіркового обстеження: Навч. посіб. /Д.М.Єрін. К.: КНЕУ, 2004. 127 с.
15. Захожай В.Б., Попов І.І. Статистика: підручник. Київ: МАУП, 2016. 536с.
16. Коваль С.П. Статистика. Навч.-метод. посібник. Переяслав-Хмельницький: ФОП «Домбровська Я.М.», 2017. 163 с.
17. Ковтун Н.В. Теорія статистики: курс лекцій, практикум. /Н.В.Ковтун. Київ: ІМЕКС. 2007. 276 с.
18. Ковтун Н.В. Фінансова статистика: навчальний посібник. /Н.В.Ковтун, Е.В.Галицька. Київ: КОНДОР. 2008. 440 с.
19. Костюк В.О. Статистика: навч. посібник / В.О. Костюк, І. В. Мількін; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О.М.Бекетова, 2015. 166 с.
20. Курс лекцій з дисципліни «Статистика». Частина 1. Теорія статистики. /В.П.Сторожук, О.В. Кустовська, Є.І. Ткач, І.М. Шост та ін.; За ред. Є.І. Ткача. Тернопіль: Економічна думка, 2006 . 224 с.
21. Лугінін О.Є. Статистика національної економіки та світового господарства: Навчальний посібник./ О.Є.Лугінін, С.В. Фомішин К.: Центр навчальної літератури, 2006. 502с.
22. Лугінін О.Є. Статистика: Підручник./ О.Є.Лугінін, С.В.Білоусова. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 580с.
23. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Економічна статистика» для студентів економічних спеціальностей всіх форм навчання / уклад.: Стригуль Л.С., Александрова В.О. Х.: НТУ «ХП», 2020. 16 с.
24. Опря А.Т. Статистика (з програмованою формою контролю знань). Математична статистика. Теорія статистики. Навчальний посібник./А.Т.Опря. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 472с.
25. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
26. Парфенцева Н. О. Міжнародні статистичні класифікації в Україні: розвиток і впровадження: Монографія. К.: ВПД “Формат”, 2009. 600 с.
27. Підгорний А. З., Самоєнкова О. В., Ольвінська Ю.О., Вітковська К. В. Соціально-демографічна статистика: Підручник // За заг ред. проф. А.З. Підгорного. Одеса: ФОП Гуляєва В.М., 2017. 421 с.

28. Підгорний А. З., Самотоєнкова О. В. Статистика ринків: Навчальний посібник. / А. З. Підгорний, О. В. Самотоєнкова. Одеса: Атлант, 2015. 408 с.
29. Самотоєнкова О.В., Ольвінська Ю.О. Економічна статистика: Навчальний посібник / О. В. Самотоєнкова, Ю. О. Ольвінська. Одеса: ОДЕУ, 2010. 182 с.
30. Статистика: Конспект лекцій: навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад. Н.Л. Кузьмінська. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 162 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/38742/1/Statistica_lecture_2018.pdf.
31. Статистика: навчальний посібник / О. В. Раєвнева, І. В. Аксьонова, О.І.Бровко; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора О. В. Раєвневої. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 389 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/24523/1/2019.pdf>.
32. Статистика: Підручник. За ред. С. С. Герасименка. К.: 2000. 467 с.
33. Статистика підприємництва. Підручник. За ред. проф. П.Г.Вашківа, В. П. Сторожука. К.: 2002.
34. Ткач Є.І. Загальна теорія статистики: Підручник./Є.І.Ткач. Тернопіль: Лідер, 2004. 388 с.
35. Уманець Т.В. Загальна теорія статистики: Навч. посіб. /Т.В.Уманець. К: Знання, 2006 . 239с.
36. Уманець Т. В. Економічна статистика: Навч. посіб. К.:
37. Знання, 2006.
38. Федулова Л. І. Інноваційна економіка. Підручник. К.: Либідь, 2006.
39. Фінансова статистика (з основами теорії статистики): Підручник /А.В.Головач, В.Б.Захожай, Н.А.Головач, А.А.Шустіков. К.: МАУП, 2005. 496с.